

Eksempelvis frikender man i efterspillet til Tamil-sagen en kontorchef, ved at dette ansvarsniveau ikke er tilstrækkeligt til, at man skulle have gået udenom ministeren. Noget der vist allerede dengang var en noget kontroversiel ide, og i dag forekommer fjernet fra realiteten. At en kontorchef, der oftest både har mange år i embedsværket og en imponerende faglighed bag sig, skulle kunne undslippe ansvar, forekommer besynderligt, men langt hen ad vejen ville resultaterne fra Tamil-sagen formodentligt kunne anvendes som forsvar i en lignende sag og vil sikkert også blive påkaldt, skulle nogle på dette niveau blive tiltalt på bagkant af rigsretssagen mod forhenværende minister Inger Støjberg.

Det er den type af embedsmandsnormer, som vi i Danmark ikke har for vane at ændre ved lov, og det betyder så, at når en tilstrækkelig høj ret har blåstemplet dette, så har det en tendens til at ”fryse fast” og blive praksis senere, hensigtsmæssigt eller ej.

Men hvad så, skal vi have en Rigsret?

Skal vi så overhovedet have en rigsret? Jo mere jeg er dykket ned i spørgsmålet, jo mere i tvivl er jeg kommet.

For på den ene side er der noget ubetinget sundt i, at også ministre kan stilles til ansvar⁴, og som vi har set i praksis, så har en rigsretssag en rækkevidde, som ingen kommission nogensinde kan matche.

Ligeså er der noget besynderligt i, at vi i straffeloven kriminaliserer embedshandlinger for embedsværket, og i forvaltningsretten normalt anser ministre som værende en del af forvaltningen, hvis ministrene så samtidigt ikke, som minimum, er underlagt den samme regulering som deres undergivne.

Det ville give en uheldig incitamentsstruktur, hvis ikke også ministre havde hænderne på kogepladen, og vanære var den eneste reelle risiko, mens deres undergivne risikerede fængsel for den samme handling. For som det siges, så følger der med stor magt stort ansvar. Og hvis ministrene reelt var ansvarsfrie, for så vidt angår andet end vanære, så er vi reelt set ude i et opgør med hele det, der var en vigtig del af grundlaget for juni-Grundloven, nemlig, at statsmagten ikke længere var ansvarsfri.

På den anden side, så har de, der fastholder, at systemet er for tungt, dyrt, og at tiltalerejsningen er uretfærdig, også endog meget valide pointer.

4. <https://www.weekendavisen.dk/2021-31/samfund/aeresretten?fbclid=IwAR1neJA3z20UZAN30hHjt6i1xvL-wiNryx1m7sHsImPoJQInWD26mC5-BK0>

Hvis vi tager dem fra en ende af, så har de to sidste sager for overhovedet at blive rejst krævet flere års redegørelser og tusinder af arbejdstimer. Dette før vi overhovedet er nået til at have en tiltale. At det system, både i tiltalerejsning og domshandling, er endog meget tungt, er svært modsigeligt. Det betyder, at sager er sjældne, og der forekommer, som nævnt ovenfor, primært at være en logik omkring ære i det.

Dernæst, så er systemet dyrt. Og her tænker jeg ikke blot på den direkte pris i form af udgifter til dommerlønninger, kommissionen og deslige, men nok mere på den indirekte pris, der følger af at have fjernet 13 ud af 18 højesteretsdommere fra både deres primære og sekundære hverv i et halvt år. Det er endog meget dyrt for borgerne og dansk erhvervsliv, og er nok den valide kritik af Rigsretten, der har fået mindst opmærksomhed.

Og endeligt, som gennemgået en del tidligere, så er retten vilkårlig. Hvilket formodentligt er det værste, man kan beskyldte en instans for. Ja, jeg tror egentligt, at man ville foretrække at være inhabil, men forudsigtelig i forhold til at være habil, men vilkårlig i håndhævelse. Vilkaarligheden kommer til udtryk i, som nævnt tidligere, at tiltalerejsningen ikke omhandler brødens størrelsen, men i højere grad størrelsen af æreskrænkelsen imod Folketinget. Det er et endog meget usundt system.

Så for at opsummere, så vil jeg slutte med, hvad jeg skrev i en kronik i Weekendavisen den 6. august 2021⁵, om hvorfor jeg alt i alt går ind for Rigsretten:

”For der er noget sundt i, at også ministre kan stilles til ansvar, selv hvis de har et flertal bag sig. Men det varetages ikke ordentligt med det nuværende system, hvor sager kun rejses, når en minister er for stolt til at tage sin næse med oprejst pande. Jeg er nået frem til, at jeg går ind for et rigsretssystem, men at vi er nødt til at få et system, hvor sager både rejses lettere, mere objektivt og mere smidigt. For som systemet er nu, så egner det sig alene til at være en meget dyr måde at sparke til de politikere, der lader stoltheden gå foran fornuften.”

Men, som det fremgår, så er formen på Rigsretten reformpåkaldende, og det vil jeg nu se på. For, hvordan kunne man så indrette systemet, så det var mere retfærdigt, smidigt og billigere?

5. <https://www.weekendavisen.dk/2021-31/samfund/aeresretten?fbclid=IwAR1neJA3z20UZAN30hHjt6i1xvL-wiNryx1m7sHsImPoJQ1nWD26mC5-BK0>